

Miguel Ángel Montero

MUŽ, který se
BÁL
ŽÍT

Přeložila Kateřina Romanová

Skutečný život začíná ve chvíli,
kdy vykročíme ze své komfortní zóny.

 metafora

Ukázka z knihy:

„Abych nezapomněl na třetí pravidlo, protože to je nejdůležitější,“ pokračoval. „Jakmile se jednou vydáš na tuto cestu, musíš ji dokončit, nemůžeš ji opustit, dokud nedojdeš na její konec, do Santiaga de Compostela.“

Mlčel jsem, aniž bych vyjádřil svůj souhlas, protože jsem si nebyl jistý, že to splním.

„Je to jasné?“ zeptal se. „Nemůžeš to vzdát, dokud trasu nedokončíš.“

„Dobře, pokusím se,“ odpověděl jsem.

„Ne!“ vykřikl zvučným hlasem. „Činy, které závisí na tobě, se nikdy nezkoušejí – ty se prostě konají a tečka.“

Naše oči se setkaly. Nebyl jsem si jistý, jestli to dokážu, ale jeho pronikavý pohled mi dodával odvalu – ten pohled dokázal vyjádřit víc než slova. Pochopil jsem a dal mu to najevo pokývnutím hlavy.

„Možná to bude znít jako typická recenze, ale není. Tuto knihu opravdu doporučuji. Na konci mi ukápla nejedna slza. Je to krásný příběh se silným poselstvím a je velmi dobře napsaný. Nejsem velký čtenář, a přesto pro mě nebylo těžké ji dočíst – a to už o něčem svědčí.“

„Velmi silná kniha! Plná lekcí a zamyšlení, která můžeme uplatnit ve vlastním životě, a příběhů plných zkušeností i nadějí. Připomíná nám, že život je cesta a že přes všechny vzestupy a pády jsou skutečným bohatstvím lidé, které máme kolem sebe. Vybízí nás kráčet dál, vnímat krásu kolem sebe a pracovat na svých cílech, aniž bychom ztratili ze zřetele to, na čem opravdu záleží.“

– čtenářské recenze, Amazon

Muž, který se bál žít

The book cover features a vibrant, painterly landscape. The sky is a warm orange, with a large, glowing sun in the center. Numerous black birds are scattered across the sky, some in flight. The ground is composed of rolling hills and valleys in shades of red, orange, and blue. A winding path, painted in light blue and white, leads from the bottom towards the center. At the end of this path, two figures stand: one in a dark suit and the other in a white shirt and a red hat. The overall style is expressive and artistic.

Miguel Ángel Montero

MUŽ, který se
BÁL
ŽÍT

metafora

Přeložila Kateřina Romanová

El hombre que tenía miedo a vivir

© 2018, Miguel Ángel Montero

Czech translation copyright © Grada Publishing, a. s., 2026

Translation © Kateřina Romanová, 2025

Czech (World) Edition published by arrangement with

Suasive Consultants Private Limited (www.montsecortazar.com).

All rights reserved

ISBN 978-80-271-6407-3 (ePub)

ISBN 978-80-271-6228-4 (pdf)

ISBN 978-80-7625-936-2 (print)

Kniha *Muž, který se bál žít* je psána v první osobě především proto, že je to osobní příběh, který by ovšem mohl být můj – i váš –, i když tomu tak není, s hlavním hrdinou se ani neztotožňuji. Je to jen smyšlený příběh, který by ale klidně mohl být pravdivý, a fiktivní postavy, které však skutečně v reálném životě existují – jsou všude kolem nás a čekají, až otevřeme oči a uvidíme je.

Narodil jsem se do úžasné rodiny, což mi umožnilo prožít šťastné dětství – stejně jako většině dětí narozených v takovém prostředí. Moje mládí se neslo ve znamení blahobytu, s minimem starostí a spoustou volného času. Když jsem však dospěl, začal jsem si všímat nových aspektů, které jsem dříve vůbec nezaznamenal. Uvědomil jsem si, že existuje řada věcí, které ohrožují mou životní jistotu: problémy, nemoci, peníze, frustrace, práce, nenávisť, strach, zklamání..., smrt. Právě smrt zůstávala dříve zcela nepovšimnuta. Teprve v dospělosti jsem si uvědomil, že život má datum spotřeby, že moje existence i existence lidí, které

miluji, je pomíjivá. Každou chvíli může přijít konec, a i když jsem nevěděl kdy, určitě se blížil.

S těmito novými nájemníky zabydlenými v mé mysli bylo těžké být šťastný, svět už nebyl tak úžasný jako v předchozích obdobích, neboť pesimismus zabíral v mém nitru čím dál větší prostor. Po celá léta mé myšlenky plně ovládalo negativní vidění světa. Neměl jsem sice důvod být nešťastný, cítil jsem však, že mi něco chybí.

Ve světě, kde má navrch stavění se do role oběti, sebelítost, vztek, apatie a strach, jsem si uvědomil, že existují lidé, kteří jsou vůči těmto pocitům imunní – úžasně bytosti, které čelí nepřízni osudu s úsměvem jako zbraní.

Chtěl jsem se o nich dozvědět více, zjistit, čím se liší od ostatních a jaký je jejich recept na to, aby se vyvarovali negativitu.

Zpočátku jsem nevyhnutelně podlehl omylu a myslel si, že ti, kteří se údajně mají v životě lépe, jsou také šťastnější, protože to byla naprosto samozřejmá úvaha. Tato moje domněnka se však rychle zhroutila, protože se ukázalo, že tomu tak bývá jen zřídka. Štěstí se totiž neměří podle toho, kolik věcí člověk vlastní.

Na svých cestách po celém světě jsem s uspokojením zjistil, že ačkoli se může zdát, že jde o ohrožený druh, tito lidé existují na celé planetě, můžete je potkat ve svém městě i deset tisíc kilometrů daleko. Nezáleží na tom, že mluví jiným jazykem, nezáleží na tom, že jejich životní podmínky jsou velmi odlišné od

těch vašich, a nesejde ani na tom, jak „mnoho“ nebo jak „málo“ mají, protože všichni mají stejného společného jmenovatele: „žijí“.

Od chvíle, kdy jsem je dokázal rozpoznat, rozhodl jsem se o těchto výjimečných lidech zjistit co nejvíce, abych se jim mohl alespoň trochu přiblížit. A jediným způsobem, jak toho dosáhnout, bylo tyto šťastné lidi zkoumat, analyzovat a blíže poznávat.

Kdo jsou? Jaké je jejich tajemství? Jak se jim to daří? Jak se dokážou ubránit všudypřítomnému pesimismu? Co je činí tak odolnými? Jak zvládnou zachovat klid i v těžkých chvílích? Jak dokážou druhého rozveselit jen tím, že je poslouchá? Jak je možné, že k životu přistupují s takovou lehkostí? Odkud berou energii? Čím to, že si nikdy nestěžují? Díky čemu se zdá, že nemají žádné problémy? Co je důvodem jejich neutuchající radosti?

S údivem jsem zjistil, že klíč k tomu, aby byl člověk jako oni, je přístupný každému a že je to cíl mnohem dosažitelnější, než jsem předpokládal. Proto se chci v tomto příběhu podělit o některé poznatky, které jsem získal při zkoumání této vybrané skupiny, jež tvoří lidskou elitu, a doufám, že vám pomohu zjistit, že vše, co potřebujeme ke štěstí, už ve skutečnosti máme. Trvalo mi několik let, než jsem pochopil něco tak zdánlivě jednoduchého... Možná to přece jen není tak jednoduché, když vás to nikdo nenaučí.

Autor

*Je to tvoje cesta a jen tvoje.
Ostatní po ní mohou kráčet s tebou,
ale nemohou ji projít za tebe.*

Rúmí

O 25 let později...

Je sedm ráno, jsem téměř hotov. Přemýšlím o posledních větách, jimiž bych působivě zakončil svůj text, zatímco snídám opřený o dřevěný sud v příjemné hospodě, která vypadá jako středověká krčma: velké kulaté lampy visící ze stropu, plné malých svítelek, svícny na stolech, dřevěná okna, kamenná fasáda, krb..., každý prvek je přesně na svém místě, nic není náhodné, stejně jako celé místo, které působí dojmem, jako by bylo stvořeno k vystavování – opravdové muzeum pod širým nebem.

Vypiju poslední doušek kávy a s dojetím udělám poslední tečku... definitivní konec. Mé slzy dopadají na stránku a já sleduji, jak se inkoust rozplývá. Než vlhkost způsobí ještě větší škody, zavírám zápisník, svého společníka. Několik měsíců jsme si byli tak blízcí. Svěřil jsem mu svá tajemství – nebo spíš naše

tajemství –, on mě vyslechl a dovolil mi zanechat svou stopu na jeho stránkách.

Pevně si utáhnou tkaničky u bot, srovnám si lehký batoh na zádech a chystám se vyrazit. Jsem připravený vydat se na cestu, těším se na to, co mě čeká, ale zároveň cítím smutek, velký smutek, protože to bude naposledy, co budu po tvém boku.

Odbočím z cesty a mířím k místu, které jsi vybral. Volným krokem urazím asi tři sta metrů, až dojdu k bodu, který je zároveň začátkem i koncem. Pozoruj, co je přede mnou, a mé oči mluví samy za sebe – dojímá mě to. Je to přesně tak, jak jsi mi to popsal, a zdá se mi, že ten pohled pro mě není nový.

Přichází čas rozloučení, a i když to bude rychlé, je těžké se od tebe odloučit, bolí mě pustit tě z rukou a nechat tě zmizet.

Letmé sbohem a ty mi zase zmizíš, tentokrát navždy... Navždy? Nikdo neodchází navždy.

Konec

Město vypadalo temně a poklidně, přesně tak, jak tomu brzy ráno bývá. Kam se poděl nepříjemný ruch aut, hluk lidí nebo řev sirén? Kolem mě to dýchalo klidem, všude panoval mír.

Možná jsem v tu chvíli zažíval nejlepší pocit za posledních několik let, paradoxně právě teď. Pravdou je, že jsem se – zcela nepochopitelně – cítil skvěle, v hlavě jsem neměl žádné pochyby, byl jsem spokojený a, což bylo ještě těžší pochopit, necítil jsem žádný strach.

Myslel jsem, že to bude jiné, představoval jsem si to úplně jinak. Asi je to vždycky tak, že máme sklon představovat si věci takové, jaké pak nikdy nejsou. Realita je jiná, když ji zažíváte, nemá nic společného s vaší myslí. Realita je totiž jedna věc a vaše mysl druhá. Kéž bych se to naučil dřív!

Odtud už všechno vypadalo jednoduše: to, co vidím, je prostě to, co je, a nic víc. Už jsem si nemusel vykládat realitu po svém: strom po mé pravici je prostě jen strom, kameny kolem mě jsou prostě jen kameny, nebe je nebe a já jsem já. Zdá se to samozřejmé, ale kdybych to pochopil dříve, ušetřilo by mi to v životě mnoho problémů.

Koneckonců, proč dál přemýšlet, vždyť to dělám celý život a nic mi to nepřineslo... no dobře, aspoň teď sedím na téhle římse, nohy se mi houpou nad propastí, jen pár centimetrů od mého posledního pádu.

Nic v mém životě nefungovalo – když jsem se vzpamatoval z jedné tvrdé rány, další úder mě srazil ještě níž. To je můj příběh – jeden nezdar za druhým, román ztroskotance. Někdy si říkám, jak jsem to mohl tak pokazit. Je to opravdu výkon, nechat si ujít tolik příležitostí, zanechat za sebou jen zkázu, mít tolik, kolik jsem měl, a zahodit to. Hloupost a smůla, to je koktejl, který mě dohnal tak daleko.

Když jsem o tom přemýšlel, začalo mě brnět v nohou a postupovalo to nahoru přes hrudník, kde z toho brnění vznikl mučivý uzel, jenž mě svíral, až způsobil nesnesitelné dušení – stejné dušení, které mě trápí už celá léta.

Každopádně je důležité, že teď mi je dobře a brzy mi bude ještě lépe. Už se nebudu muset trápit tím neklidem, který mě neúnavně doprovází – konečně budu svobodný.

Minulost se mi zdála vzdálená a zároveň jsem cítil, že je velmi blízko. Byl to zvláštní pocit, na jedné

straně to bylo, jako by všechno trvalo příliš dlouho, připadalo mi, jako bych žil osmdesát let místo jednačtyřiceti. Poslední roky se mi zdály tak dlouhé! Přesto si některá období vybavuji, jako by byla nedávná, například dětství: nádherné období, kdy polibky hojí rány a pláč plní přání, období, kdy je všechno možné... Jak daleko jsou ty chvíle – a jak blízko je cítím!

Do školy jsem chodil rád, na rozdíl od mnoha mých spolužáků mě to bavilo. Nebylo to proto, že bych se rád učil, jen se mi líbila atmosféra ve škole: jak mě maminka vodila za ruku, kamarádi z dětství, rukodělné práce, přestávky, dokonce i učitelé..., to všechno stálo za to. Život zaměřený na osobní spokojenost, tak by se dal charakterizovat. Nejdůležitější jste byli vy sami, ostatní lidé existovali proto, aby vás potěšili. Nebyly žádné starosti, obavy, problémy, nejistoty, a když už ano, byli tu rodiče nebo učitel, aby je vyřešili. Bylo to výjimečné období, vyplněné hraním, radostí a nadšením. Život byl neustálým překvapením, všechno kolem vás bylo nové. Už jen to, že jste šli do parku, bylo vzrušující, a když vás nějaký den čekal výlet, i když jen pár kilometrů daleko, noc předem jste nemohli spát, jak jste se na něj těšili.

Vzpomínám si, jak jsem se ráno budil plný energie a těšil se na nový den. První, co jsem udělal, bylo, že jsem šel k rodičům do postele, protože jsem se obvykle budil opravdu brzy. Velmi tiše jsem vklouzl do jejich peřin a lehl si mezi ně. Teď už vím, že spánek jen předstírali a moc dobře věděli, že jsem tam s nimi, ale já jsem miloval ten pocit, že o mně nevědí,

a v tu chvíli jsem byl naprosto přesvědčený, že jsem mistr ticha.

Stejně tak, když se probudili, rychle jsem předstíral, že spím, zatímco oni dělali, že jsou bezradní: „No tak, Marcosi, vzbud se“, „Teda, chudáček úplně vytuhnul“, říkali vesele a mně ta situace přišla hodně vtipná.

V jakém okamžiku přicházíme o tuto nevinnost? Kdy se rozhodneme, že musíme brát život vážně?

V dětství nebylo třeba být korektní, nebylo nutné nic předstírat – věci byly takové, jaké jsme je viděli. Když bylo jiné dítě ošklivé nebo tlusté, klidně jsme mu to řekli; když neumělo hrát fotbal, dali jsme ho do brány; když mělo vši, bylo zavšivené... Byli jsme krutí, nebo upřímní? Kéž by ke mně jako dospělému byli lidé stejně upřímní, místo aby mi říkali, co jsem chtěl slyšet, a tleskali mým hloupostem.

Někdy jsme uměli ublížit, ale především jsme uměli milovat; pořád jsme se pusinkovali; říct „mám tě rád“ byla ta nejsnazší věc na světě; uměli jsme odpouštět; hněv trval jen několik minut, a když na nás někdo udělal obličej, slzy se rázem změnilly v smích.

Nejvíce se mi líbila ta nepřítomnost zloby – jakmile vztek pominul, všechno bylo zase jako dřív. Bylo úžasné, jak jsme dokázali během několika minut odpustit, okamžitě zapomenout a žít bez zášti. Vzpomínám si, jak mi jednou učitelka přísně vynadala, dokonce mě potrestala, a já jsem kvůli tomu hořce plakal. A o dvacet minut později jsem ji objímal, jako by se vůbec nic nestalo.